

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14 и 10/15), министерот за здравство донесе

У П А Т С Т В О
**ЗА МЕДИЦИНСКОТО ЗГРИЖУВАЊЕ ПРИ АКТИНИЧНА (СОЛАРНА)
КЕРАТОЗА**

Член 1

Со ова упатство се утврдува медицинското згрижување при актинична (соларна) кератоза.

Член 2

Начинот на медицинското згрижување при актинична (соларна) кератоза е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

Член 3

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност на медицинското згрижување при актинична (соларна) кератоза по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување и со проценка за натамошниот тек на згрижувањето, при што истото од страна на докторот соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на ова упатство престанува да важи Упатството за практикување на медицина заснована на докази при актинична (соларна) кератоза („Службен весник на Република Македонија“ бр. 173/13).

Член 5

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 17-2326/1
27 февруари 2015 година
Скопје

МИНИСТЕР
Никола Тодоров

АКТИНИЧНА (СОЛАРНА) КЕРАТОЗА

МЗД Упатство

30.5.2013 • Последни промени 26.3.2010

Pekka Autio

- Основни правила
- Дефиниција
- Епидемиологија
- Дијагноза
- Третмани и профилакса
- Прогноза
- Референци

ОСНОВНИ ПРАВИЛА

- Актиничната кератоza би требало да се третира за да се избегне ризикот од развој на карцином и од естетски причини
- Криотерапијата со течен азот и фотодинамската терапија може да се изведуваат во дерматолошка амбуланта.
- Имиквимод и диклофенак гел може да ги користат докторите од примарното здравство. Како и да е, употребата на имиквимод побарува добро познавање на лекот бидејќи тој предизвикува силна локална реакција.

ДЕФИНИЦИЈА

- Позната е и под името соларна кератоza.
- Дегенеративно пореметување на растот на епидермалните клетки; преанцерозна лезија која може да се развие во епидермален карцином кој сеуште не ја пробил базалната мембрана.
- Актиничната кератоza може да се третира без да се опфати дермисот (т.е. без да се предизвика лузна)

ЕПИДЕМИОЛОГИЈА

- Се јавува често помеѓу тие со светла кожа. Се појавува кај повозрасни на регии експонирани на сонце.
- Предилекциони места се ќелавиот скалп, горните агли на ушните школки и дорзалната страна од шаките лицето.

ДИЈАГНОЗА

- Првата манифестација е еритемна, асимптоматска добро ограничена мала плака.
- Плаката расте во дијаметар од неколку цм, се лупи и може да се појави дебела хиперкератоza, дури и цорну цутанеум.
- Во повеќето случаи се јавуваат мултипли лезии.
- Потребно е да се земе биопсија или да се испрати пациентот кај дерматолог

ТРЕТМАН И И ПРОФИЛАКСА

- Пред третманот да се исклучи сквамоцелуларен карцином
- Криотерапијата со течен азот е ефективна, ефтина постапка со добар естетски резултат.
- Ретко е потребно да се направи ексцизија; козметскиот резултат е подобар со криотерапија
- Фотодинамската терапија (pnd-**B**) се користи во многу дерматолошки амбуланти.

- Докторите од примарното здравство може да користат имиквимод (nnd-**B**). (обично предизвикува силна локална иритација) или 3% диклофенак гел (nnd-**B**). Диклофенак може да се користи за тенки лезии, но гелот треба да се нанесе два пати дневно 3 месеци.
- Може да се користи крема со третиноин (0,05%) за третирање и профилакса на многу тенки промени (nnd-**C**). Кремот може да се користи долго време, дури и континуирано.
- Евалуирајте го резултатот од лекувањето после 2-3 месеци
- Препаратите за заштитата од сонце го забавуваат развојот на новите лезии (nnd-**B**)

ПРОГНОЗА

- Во наредните години најверојатно ќе се развијат нови лезии.
- Ако не се лечи, соларната кератза може да се развие во сквамозелуларен карцином

Претходен автор: Raimo Suhonen

Последен пат прегледано за ажурирање на 30.5.2013 • Последни промени 26.3.2010

Article ID: ebm00278 (013.076)

© 2014 Duodecim Medical Publications Ltd

1. **EBM Guidelines, 30.5.2013, <http://www.ebm-guidelines.com>**
2. **Упатството треба да се опреснува еднаш на 3 години.**
3. **Предвидено следно опреснување до март 2016 г.**

Упатството го ажурирала: Проф. Д-р. Катица Зафировска
Координатор: Проф. Д-р. Катица Зафировска